

Stanislav Rejthar

Stanislav Rejthar se narodil 28. 10. 1911 v Kuroslpech, vesnici na Moravě, do rodiny malozemědělce.

Ve dvanácti letech začal chodit na reálku do Brna. Jak sám říkal, životem ho provázely vzpomínky na některé spolužáky a profesory (když létal nad Francií, tak často myslel na svého učitele francouzštiny). Po úspěšné maturitě šel Stanislav Rejthar na dva roky na vojnu, k dělostřelectvu. V roce 1935 nastoupil na vojenskou akademii. Po prvním roce se přihlásil do akce „1000 pilotů v republice“, kterou uskutečnila agrární strana, a byl přijat. Akademii ukončil s funkcí poručík letectva a hned nastoupil k 5. pluku v Brně.

Poté, co Hitler začal okupovat Česko, rozhodl se odejít bojovat do zahraničí. 23.6.1939

ilegálně přešel ve vagonu uhlí česko-polské hranice spolu se svým kamarádem. O měsíc později spolu s dalšími kamarády vyplul z přístavu v Gdyni na švédské lodi Castelholm (zařídil jí konzul Vladimír Znojemský) do Francie.

Ve Francii musel vstoupit do cizinecké legie, létat začal v Tours. Seznámil se zde se svojí budoucí ženou Vlastou Horníčkovou. R. 1940 byl povýšen na poručíka. Poté, co Francie padla, odjeli letci 19. 6. 1940 z Bordeaux holandskou lodí převážející oříšky do Anglie. Tam se dostali o čtyři dny později. Zde Rejthar létal za RAF v 313. čs. stíhací peruti. 23. 6. 1942 se s Vlastou oženil v Oxfordu. Na začátku dubna roku 1943 byl jeho stroj zasažen, rozpůlil se a on se zřítíl do ohrady s býky. Vyvázl z toho s těžkým poraněním páteře. To už byl kapitánem. Na začátku následujícího roku se stal otcem – narodil se mu syn Slávek.

Dne 31. 1. 1944 ukončil službu v Anglii, protože byl spolu s plukovníkem Františkem Fajtlem odvelen do SSSR. Tam vedla cesta přes blízký východ. A tak byl v Egyptě, Palestině, Iráku a Iránu. Na počátku dubna téhož roku dorazil konečně do SSSR. Zde byla založena 128. čs. stíhací peruť v SSSR, u níž byl Rejthar náčelníkem štábu. O měsíc později byl povýšen na štábního kapitána letectva.

Po dlouhém čekání a výzvách, že chtějí pomáhat v boji, byl Stanislav Rejthar spolu s některými dalšími převelen. Přes Ukrajinu se dostal na Slovensko, kde se účastnil Slovenského národního povstání. Přežil i tzv. „Pochod bílou smrtí“, během kterého mu omrzly nohy. Byl velitelem jedné partyzánské skupiny a několikrát jen o kousek unikl smrti. Konec války strávil pod falešným jménem Ondrej Kováčik.

Hned po konci války se vrátil do Čech i se svou ženou. Kvůli válečnému zranění (omrzliny nohou) musel jít di 40% invalidního důchodu. Když se psal rok 1946, narodilo se mu druhé dítě, Olga. Nastal „vítězný“ únor 1948. Stanislav Rejthar si jasně uvědomoval nebezpečí, které přineslo vítězství komunistů a netajil se tím. V červnu roku 1948 byl zatčen a několik dní vězněn v Loretě. Po pár dnech byl z nejasných důvodů propuštěn. Od té doby byl ale sledován tajnou policií. Roku 1950 byl vyhozen z armády. Rejtharovi se museli několikrát nuceně stěhovat, měnit často povolání. Stanislav postupně pracoval na ministerstvu dopravy, jako jeřábník (jak sám se svým typickým humorem říkal, dělal hloubkové nálety na „Výstavbu rudných dolů a hutí“), ve Státním ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů, jako topenář (nenastoupil). Nedokázal nikoho obrát, ze staveniště si cihly domů nenosil, ačkoliv mu spolupracovníci ukazovali, jak to má udělat.

Přemýšleli se ženou o emigraci, ale dvě děti byly překážkou. Tak žili ve „vnitřní“ emigraci. Rejthar dokázal vzpřímeně čelit několikahodinovým výslechům, výhrůžkám, neustálému sledování. V tom všem ho podporovala jeho víra, kterou se nebál dát najevo.

Když se ho estebáci ptali, kdo je jeho pán, řekl přímo: „Ježíš Kristus“. V životě ho držel i jeho věčný optimismus.

Už od „vítězného“ února v rodině zavedl tradici: nevolili, a nebo chodili za plentu a do urny hodili přeškrtanou kandidátku, někdy prázdný papír, jindy dokonce papír toaletní. Režim Stanislavu Rejtharovi ale podlomil zdraví. V únoru 1964 ho postihl infarkt. O necelý rok později byl jmenován plukovníkem v záloze. Ačkoliv o tři roky později dostal povolení nosit i uniformu, nikdy jí na sebe neoblékl.

Stanislav Rejthar zemřel 20. 11. 1977 v Praze po dlouhé nemoci. Nikdy nepřestal doufat, že se režim někdy zhroutí. O svém životě dokázal prý nádherně vyprávět. Pohřben je v uniformě RAF v Praze na Olšanech.

Smutným závěrem jeho životního příběhu je, že tento poctivý a statečný člověk nedostal ani zpětně medaili za statečnost. Vyznamenání, které mu bylo uděleno, bylo jeho ženě předáno na formuláři s pěticípou rudou hvězdou. To paní Vlasta Rejtharová samozřejmě nemohla přijmout. Omluvy se však nedočkala a na vyznamenání už plukovník Rejthar nikdy navržen nebyl. A tak tento příběh lidské statečnosti na straně jedné a lidské zloby a lhostejnosti na straně druhé zůstává stále otevřený.

Zpracoval: Daniel Ort, 5. B

Literatura: Stanislav Rejthar, Dobří vojáci padli, nakl. Ostrov, Praha 1999